

SANTA CREU DE RODES

La posada en valor del Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes

ÍNDEX

1. De la recerca científica a la creació d'un recurs patrimonial
2. De la marca Monestir de Sant Pere de Rodes a la marca Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes
3. Un projecte de futur

1. De la recerca científica a la creació d'un recurs patrimonial

El poble de Santa Creu i l'església de Santa Helena formen part del **conjunt monumental de la serra de Rodes, a cap de Creus**. Juntament amb el monestir de Sant Pere i el castell de Sant Salvador o de Verdera constitueixen un **exemple únic a Catalunya de fossilització de l'estructura del poblament medieval i de l'ordre de la societat feudal: *oratores, bellatores, laboratores***.

D'ençà de l'any 2006, **Santa Creu és un punt clau de la recerca del conjunt monumental** que s'està portant a terme a través del conveni de col·laboració entre la Universitat de Barcelona i l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura (208-2013 Museu d'Història de Catalunya), el qual possibilita, juntament amb l'ajut de l'Ajuntament del Port de la Selva, les excavacions programades en les que intervenen estudiants de diverses universitats d'arreu del país.

L'excavació i el posterior estudi d'aquest important jaciment és, doncs, **fonamental per a conèixer la manera de viure i la organització del territori del cap de Creus en època medieval**; coneixement que, essent un dels pocs pobles que s'excava en aquest moments a Catalunya, esdevé fonamental per a l'anàlisi d'aquest moment històric.

Des d'un primer moment, **la intervenció arqueològica** va posar de manifest l'elevada entitat de les restes arquitectòniques, estructures d'hàbitat que poden ser interpretades coherentment dins una trama urbanística i ben contextualitzades, pel que fa a la seva cronologia i funcionalitat, gràcies a l'**excepcionalitat de les restes materials conservades** en el dipòsit arqueològic i les dades aportades per la recerca documental.

La seva posada en valor, juntament amb la socialització dels resultats obtinguts de la recerca feta a Santa Creu de Rodes, és un **objectiu estratègic de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural per a la millora de l'oferta patrimonial a Sant Pere de Rodes**. En un exercici exemplar de complementarietat a la recerca arqueològica, el Servei de Patrimoni Arquitectònic de la Direcció General d'Arxius, Biblioteques, Museus i Patrimoni ha portat a terme entre l'any 2008-2012 una important tasca de restauració i adequació per a la visita de l'església de Santa Helena, parròquia de Santa Creu, així com de les restes arquitectòniques excavades del poble de Santa Creu.

El resultat immediat ha estat la posada en valor i rendibilitat social del conjunt arqueològic i arquitectònic a través de **l'obertura al públic de l'església de Santa Helena** durant els mesos d'estiu i els caps de setmana, i de la **programació estable de la visita guiada al conjunt de Santa Creu**, amb un resultat plenament satisfactori. El 5 de maig de 2013 i després de 300 anys, Santa Creu va tornar a ser el punt d'arribada de 480 pelegrins que històricament es dirigien al monestir de Sant Pere per rebre les indulgències el dia de la Santa Creu.

Cap d'aquestes accions hagués estat possible sense el valor afegit que han proporcionat al conjunt de Santa Creu i Santa Helena els projectes de recerca arqueològica i d'adequació arquitectònica. Igualment, cap d'aquest projectes hagués estat possible sense la implicació de les administracions i entitats locals, que han fet seu, també, el resultat patrimonial de la recerca.

2. De la marca Monestir de Sant Pere de Rodes a la marca Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes

Excavar el poblat de Santa Creu, fer visibles i comprensibles les cases i estudiar les restes dels aixovars del seus habitants a finals del segle xv, d'alguns dels quals en sabem nom i ofici, és un objectiu científic *per se*, però en cap cas l'objectiu final de la recerca que s'està portant a terme. Des de la perspectiva de gestió patrimonial, els excel·lents resultats del projecte de recerca han estat i són fonamentals per assolir l'objectiu d'augmentar l'oferta patrimonial a l'entorn del Monestir de Sant Pere de Rodes.

Des de l'any 2012, l'oferta de visita de Sant Pere de Rodes ja no es focalitza només en el monestir romànic sinó en el Conjunt Monumental, format com ja hem vist pel monestir de Sant Pere, el poble de Santa Creu i el castell de Verdera. La posada en valor conjunta d'aquest tres elements permet superar el discurs fins ara vigent, centrat únicament en l'arquitectura i l'art romànic monàstic, per vertebrar **un discurs més suggerent i coherent**; monestir, castell i poble (Sant Pere de Rodes, Sant Salvador i Santa Creu) o el que és el mateix, **l'essència de l'ordre de la societat feudal: *oratores, bellatores, laboratores***.

3. Un projecte de futur

Després de set anys d'intervenció arqueològica i arquitectònica (2006-2013), **Santa Creu de Rodes és avui un espai patrimonial consolidat** en l'oferta de visita del Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes.

Per poder millorar l'experiència de la visita al conjunt, **l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural té previstes diverses accions:**

- Integrar els tres elements patrimonials en un mateix relat suggerent i actual sobre l'essència de l'ordre de la societat feudal (monestir, castell i poble / Sant Pere de Rodes, Sant Salvador i Santa Creu)
- Potenciar la seva presència en els circuits turístics i culturals
- Millorar continuada els serveis generals i adequar la visita tant al poble de Santa Creu de Rodes com al Castell de San Salvador i el Monestir.

Som doncs, molt a prop de poder oferir als visitants un producte patrimonial de qualitat, que doni plenament sentit a la marca Conjunt Monumental de Sant Pere de Rodes.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura